

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

ג' דחזה"מ סוכות תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נזיר - מ'

1. אלו ג' הוראות אמר רב חסדא בענין גילוח?
 - א. גילח שערה אחת - לוקה.
 - ב. שייר בתגלחת המצוה שתי שערות - לא קיים מצות גילוח.
 - ג. גילח רוב ראשו ובתער - סותר הנזירות.

ולא רק תער שהרי התרבו כל המעבירין אלא אף ב'כעין תער'. ומצינו בברייתא כרב חסדא שרק בגילוח רוב ראשו בתער סותר. אמנם ר"ש בן יהודה שם בברייתא חולק וסובר, שאף על גילוח שתי שערות סותר [כשם ששיור שתי שערות מעכב].
2. משנה בנגעים - שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה: נזיר, ומצורע, ולויים, [לשרת במשכן]. וכולן שגילחו שלא בתער, או ששיירו שתי שערות - לא עשו ולא כלום. מה באו לחדש בזה? שלא נאמר שרק מצווים להעביר השיער ואפילו אם מרחו סם מקיימים המצוה קמ"ל שמצווים דווקא בתער.
3. לגבי נזיר, ולגבי הלויים נכתב במפורש שמגלחים בתער. אך מנין למדו במצורע?
 - א. אין ללמוד מלויים - כיון שיש לפרוך - מה ללויים שכן טעונין תנופה בגופם.
 - ב. אין ללמוד מנזיר - כיון שיש לפרוך - מה לנזיר שכן קרבנו טעון לחם.
 - ג. אין ללמוד מהצד השוה של לויים ונזיר - כיון שיש לפרוך - שהם אין קורבנם משתנה כשהמקריב עני, משא"כ מצורע שקרבנו משתנה בדלות.
4. הקשו - בברייתא לעיל היה משמע שפשוט שמצורע בתער, וכאן הגמרא מנסה ללמדו מנזיר ולבסוף אף לא מצליחה. כיצד מתיישב? הברייתא כרבנן שיש להם מקור פשוט שמצורע בתער, ואין ללמודו מנזיר שאסור בכל גילוח ולא רק בתער. הגמרא כאן אליבא דר' אליעזר שנזיר אסור דווקא בתער, ולכן יש מקום ללמוד מצורע מנזיר.
5. היכן מצינו מחלוקתם של רבנן ורבי אליעזר?

לגבי איסור השחתת זקן שנינו - לרבנן אינו חייב מלקות עד שילקטנו בתער, לר' אליעזר: אפילו ליקטו במלקט וברהיטני - חייב. ולגבי תגלחת מצורע שנינו - שאע"פ שכבר נאמר שמגלח כל שער, התורה חידשה ב'זקנו' שצריך לגלחו אע"פ שתגלחת זו כשאינה של מצוה אסורה.

ולרבנן בהכרח מדובר בתגלחת תער שאסורה בדרך כלל. וא"כ מצינו מקור לרבנן שמצורע מגלח בתער.
6. מהיכן המקור לחכמים שאיסור תגלחת זקן הוא דווקא בתער?

'ופאת זקנם לא יגלחו' אבל במספריים אינו לוקה כיון שנאמר 'ולא תשחית', ומספריים אינם 'משחיתים' [עד השורש]. וכן במלקט וברהיטני אינו לוקה כיון שנאמר 'ופאת זקנם לא יגלחו' - והם אע"פ שמשחיתים אין דרך גילוח בכך. וגילוח שיש בו השחתה, הוא - תער. [המקור של ר' אליעזר בדף הבא]